

БЕРТОЛТ БРЕХТ МРЪСНА ВОДА

Превод от немски: Николай Попов, 1983

chitanka.info

— За всяка отрова си има противоотрова — каза Макбрайд, философски опънал крака пред себе си, и навярно влагаше определен смисъл в това.

Бях пристигнал на острова предобед и веднага станах свидетел на една доста тъжна история. Погребението на бял, пратен на оня свят от един туземец или по-скоро мелез. Погребах го привечер, а за мене беше всъщност щастлива случайност, че по този начин успях да срещна много хора на едно място и си спестих доста време. Сега с Макбрайд, търговеца на тукашната колония, и Кини, телеграфиста, седяхме на Макбрайдовата веранда, вкусвахме онова силно южно питие с червен пипер и лед и слушахме шепота на кокосовите палми над нас. От време на време към този приятен шум се примесваше друг, по-малко приятен, объркан, човешки. Това бяха хората, които отвеждаха убиеца на бесилото.

Ние впрочем останахме на верандата, понеже знаехме, че няма какво да пропуснем. Когато настъпеше часът, те щяха да минат с него покрай вилата. Тогава можехме спокойно да го разгледаме благодарение на любезната покана на Макбрайд.

Макбрайд бе впечатлен от делото, на което бе присъствувал. Сподели с нас, че убиецът — някой си Луис — бил учудващо спокоен и разумен човек, някакъв мелез, но повече бял, отколкото черен, всъщност почти съвсем бял, а разумен бил само когато гледали на него като на цветнокож. Очевидно Макбрайд не беше много наясно що за човек бе оня.

Тази сутрин имаше и друго погребение, не на същото място както погребението на Смит, на неосветена земя, и затова енорията не взе участие. Набързо бяха погребали една жена, като се стараеха да не вдигат много шум. Тя се казваше Атуа Луис и беше папуаска. Луис, когото тъкмо отвеждаха на бесилото, бе неин съпруг и неин убиец. Смъртта на Атуа Луис и на дебелия Смит беше настъпила по едно и също време, в неподходяща ситуация, но това не беше убийство от ревност.

Макбрайд стана, запъти се към парапета на верандата и се заслуша. Чуваха се не толкова различни гласове, които се сливат и усиливат, а по-скоро един-единствен примитивен, ужасен гърлен глас — народът. Търговецът се изплю към едно от сухите хлебни дървета,

които стърчаха край вилата като крайъгълни стълбове, върна се обратно при нас, кимна с глава през рамо и каза:

— Гласът на справедливостта.

Вече се смрачаваше. Стори ми се, че когато отново седна, лицето му беше бледно.

Тогава той заразказва.

Някога този Луис имал голям шанс, по думите на Макбрайд.

Никой не знаеше или поне не си спомняше откъде е пристигнал на острова. Вероятно бе дошъл от някое екваториално пристанище, където на хора като него се гледа като на материал, конкуренцията ги унищожаваша и всъщност никой не им обръща особено внимание. Луис никога нямал вид на съсипан човек, каза Макбрайд. Той носел нещо наивно в себе си. Човек би могъл да си представи как е живял, щом в тези географски ширини е бил наивен.

Той притежавал малък капитал и търгувал с перли на дребно. Не е трудно да мамиш туземците дотолкова, че да можеш да живееш от това по тези места. Единственото затруднение е конкуренцията на белите. Но отначало в колонията се отнасяли много добре с Луис; въпреки че бил мелез, разрешавали му да играе покер с белите и да губи при тях парите си. Разбира се, той не печелел, понеже му липсвало достатъчно интелигентност. При разбъркването на картите те не забелязвали синкавия оттенък на ноктите му, защото по-скоро се опитвали да надзърнат в картите му. На Луис му била приятна тази търпимост и никога не им създавал неприятности. Но веднъж влязъл в търговски отношения с една от белите акули и ето че на различни веранди започнали да обсъждат неговия произход. Когато той идвал, мълчанието на хората кънтяло чак до джунглата. Изведнъж уискито започнало да поскъпва за него, картите за покер изчезнали от ръцете му и сега се забелязвали ноктите му (те били синкави), а в един хубав ден изобщо престанали да му дават уиски. Трудно е за човек в неговото положение да се ограничи само в търговията си и да заживее от своите спестявания. Луис направил точно това.

Интересното в неговия иначе доста обикновен и често срещан случай било, че Луис се оженил, с което се опитал да пусне корен на острова. Той си взел за жена една от ония туземки със златиста кожа и прави бедра, които според вкуса се преценяват по различен начин, но, между нас казано, са за предпочитане пред повечето европейки върху

тази част на земното кълбо. С тази златистокожа Атуа Луис застанал пред попа, заповядал ѝ да извади лулата от устата си и помолил да бъдат венчани според местния обичай.

След това той изчезнал от полезрението на колонията и когато отново чули за него, новините били неприятни.

В колонията живеел търговец на име Смит, дебел, простоват момък. Твърде добродушен за търговец и още доста зелен в занаята. Навярно това била причината, задето тъй открито показвал интереса си към папуаските и в мъжка компания непрестанно говорел, че жълтите са по-добри в любовта пред белите, а правите бедра са за предпочитане пред извитите. Хората забелязали, че Смит се заседява на чашка уиски с Луис и двамата уговарят нещо. Осведомили Смит за доста неща около Луис. При това имало дори съвсем ясни намеци, но той заявил, че връзката му с Луис не е от търговски характер, а в частни дела не бил склонен да слуша поучения.

Впрочем след това двамата продължили разговорите си в колибата на Луис и хората в колонията започнали да приказват, че Смит и в отсъствие на Луис си намира работа при него. Доста често ходел там.

През това време виждали Луис да се шляе пиян нагоре-надолу. Предприемал далечни излети във вътрешността на острова. Разходките са най-доброто средство за укрепване на нервите. А вчера, три седмици след като за първи път видели Луис заедно със Смит, той с бамбуков прът убил призори дебелия Смит, включително и своята златистокожа Атуа.

Дотук всичко било наред. Случаят и без съдебно следствие бил повече от ясен. Мотивите били очевидни, от страна на дебелия Смит имало прелъстяване, а от страна на Луис — убийство поради ревност. Но поведението на последния в съда объркало всички сметки и с това историята станала не толкова банална. Луис отрекъл всякаква подбуда от ревност. След кръстосан разпит признал, че самият той оставил заедно мисис Луис и Смит, и то не за да играят покер, дори получил от Смит пари. Съдът бил много изненадан, когато Луис направо заявил, че смъртта на Смит била просто нещастен случай.

— Какво можех да имам против Смит? — запитал Луис съда. — Той ми даде малко пари, а пък аз се отплатих по начин, който му беше угоден. Между нас всичко беше наред. Смятам, че и двамата бяхме

съвсем доволни един от друг. Много съжалявам, че Смит стана жертва на този нещастен случай.

Но Смит бил мъртъв, Луис го бил пречукал, и то с бамбуков прът, дебел колкото човешка ръка.

Самият Луис обаче съвсем не искал да убие Смит, така твърдял, а единствено жена си, мисис Атуа Луис. Смит обаче (не казвам за него нищо лошо, за бога!) бил заспал в такова неудобно положение, че за да стигне до жена си, Луис трябвало да удари първо него. Ако например Луис разполагал с повече време, естествено щял да помоли Смит да се дръпне и да отвори място за един хубав удар с бамбуковия прът. Но за съжаление Луис нямал много време, защото бил твърде разгневен и трябвало да потърси сметка от мисис Луис веднага, а не след повече или по-малко обстоен разговор със Смит. А причината за гнева му не била ревността. Тогава нямало да седи цял час пред колибата, както и направил. Причината, постоянно повтарял Луис, била единствено непоносимата немарливост на мисис Луис, нейното нехайство, което препълнило чашата.

Точно погледнато, случило се следното:

Смит лежал с жената на Луис в колибата, а Луис седял пред къщата, защото се бил върнал по-рано от излет във вътрешността на острова, а Смит още не си бил тръгнал. Под слабата лунна светлина Луис изпил още няколко купички оризова ракия, та да спи по-добре. Както сам признал, бил в лошо настроение, задето Смит още не си бил отишъл, защото на Луис му се спяло, а колкото повече оризова ракия пиел, толкова повече го избивало на сън. Луис изграждал цялата си защита върху твърдението, че поискал да пие вода, за да прогони съня и умората си и да проясни съзнанието си — и тук идва спорният момент!

Обвинението твърдяло, че той бил искал само да натопи главата си във водата, за да се ободри, ако изобщо бил правил нещо с водата. Човек по начало не пие от такива ведра вода, която е престояла и нездравословна.

Луис обаче твърдял, че пил вода, тоест възнамерявал да пие, но открил мръсотия във ведрото, което не било измито, а мисис Луис била домакинята и нейно задължение било да се грижи за водата, поне това можела да направи, макар и не всичко друго винаги да е в ред. Но задължението си е задължение и ето че Луис трябвало да гледа мръсна

вода в неизмитото ведро, а той не бил мъжът, който щял да търпи такава небрежност от страна на мисис Луис. Затова се втурнал в колибата, взел един бамбуков прът и убил жената, а за съжаление също и мистър Смит, защото в този миг бил там и попречил на една семейна сцена.

Не можело да се изисква от Луис да пие мръсна вода. На това наблягал той, ето защо посочвал обстоятелството, че искал да пие, а не само да се измие. Така неговият гняв му изглеждал по-справедлив, щом намерил мръсна вода за пиене, а не само мръсна вода за миене. Известно време спорил със съда около това обстоятелство (вода за миене или вода за пиене?), но накрая съдията казал, че тази подробност е без значение, защото при всички случаи Луис щял да бъде обесен, което пък Луис изобщо не искал да проумее.

Това бе разказът на Макбрайд. Едва бе свършил, когато приближиха виковете, които Макбрайд преди това бе нарекъл „гласът на справедливостта“. Между дърветата се появи нестройна тълпа, която водеше убиеца.

Той вървеше в средата, заобиколен от кряскащи туземци. Бързаше вероятно за да не го теглят. Имаше кръгло, открито лице и като минаваше покрай нас, ни хвърли бегъл студен поглед, който поне мене, тъй като отскоро живеех по тия места, ме прониза до мозъка на костите.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.